भूमिअधिकार जिल्ला परिवेश पुस्तिका, सिरहा

दलित संरक्षण अभियान मञ्च, सिरहा
राष्ट्रिय भूमिअधिकार मञ्च नेपाल, सिरहा

भूमिअधिकार जिल्ला परिवेश पुस्तिका, सिरहा

प्रकाशक	:	दलित संरक्षण अभियान मञ्च, सिरहा फोन : ०३३ ६९३३७३ राष्ट्रिय भूमिअधिकार मञ्च नेपाल, सिरहा
सहयोग	:	सामुदायिक आत्मनिर्भर सेवा केन्द्र पो.ब.नं. १९७९० फोन : ९७७ ०१ ४३६०४८६, ४३५७००५ फ्याक्स : ९७७ ०१ ४३५७०३३
सर्वाधिकार	:	प्रकाशकमा
प्रकाशन मिति	:	माघ २०६५
डिजाइन	:	एम. फुयाल

प्रकाशकीय

सिरहामा कति जमिन छ ? खेतीयोग्य जमिन, बाँझो जमिन, ऐलानी पर्ति जमिन, ब्लक, गुठी, मोहीलगायत्का जमिनको अवस्था के छ ? कसरी कसकसलाई बाँड्दा जनमुखी भूमिसुधार हुन सक्छ ? या सक्दैन ? के सिरहामा भूमिसुधार सम्भव छ छैन ? छ भने कसरी हुन सक्छ क्रान्तिकारी भूमिसुधार ? यी प्रश्नको जवाफ यो जिल्ला परिवेश पुस्तिकाबाट खोज्ने प्रत्यन गरिएको छ ।

यो परिवेश विश्लेषण पुस्तिका प्रकाशन गर्ने क्रममा सहभागिमूलक र व्यक्तिगत अध्ययन प्रक्रिया अवलम्वन गरिएको छ ।

प्रश्नावलीका आधारमा २०६० सालदेखिको हाम्रो अनुभव, तथ्याङ्क, सूचना भूमिसुधार र मालपोतबाट प्राप्त सूचनालाई जिल्ला प्रोफाइललगायत्का विभिन्न प्रकाशित दस्तावेजलाई समेत सन्दर्भ सामग्रीका रुपमा प्रयोग गरिएको छ । भूमिसुधार आन्दोलनका क्रममा सिरहामा गरिएका ५ वटा गाविसको परिवेश विश्लेषण सामग्रीलाई पनि आधार बनाइएको छ ।

परिवेश विश्लेषण र तयारी छलफल भएका छन्, व्यक्तिगत तथा सामूहिकरुपमा सरकारी कार्यालयका कर्मचारी, राजनीतिक दलका नेता कार्यकर्ता, बुद्धिजीबी, पत्रकारसँग छलफल तथा कुराकानी भएका छन् ।

सूचना तथा तथ्याङ्कलाई विश्वसनीय तथा प्रभावकारी बनाउन अन्य सूचना तथ्याङ्कको विश्लेषणदेखि लिएर समुदायस्तरबाट समेत बुझ्ने काम भएको छ ।

यो पुस्तिकाले सिरहा जिल्लाको भूमिको समस्या र समाधानको लागि लिनुपर्ने रणनीति बारे थोरै भए पनि जानकारी दिने अपेक्षा गरेका छौं ।

– प्रकाशक

विषयसूची

खण्ड १ : जिल्ला परिवेश १

१.१) ऐतिहासिक सन्दर्भ १

१.२) भूक्षेत्र एवम् अवस्थिति २

१.३) कृषि क्षेत्रफलको किसिम तथा विभाजन ३

१.४) सिंचित क्षेत्र तथा सिंचाई प्रणाली ३

१.५) कृषि भूमिको आकार तथा स्वामित्वको स्थिति ४

१.६) भूमिहीन/सुकुम्बासी ५

१.७) घरधुरी तथा जनसङ्ख्या ६

१.८) मोही फाँडफाँड र यसको अवस्था ६

१.९) बाँझो जमिन र उपभोग प्रक्रिया ७

१.१०) गाउँब्लक ८

१.११) खेती गर्ने परिवार (कृषि पेशामा संलग्न) ८

१.१२) अधिया बटैया ९

खण्ड २ : गाविसस्तरमा लिइएको तथ्याङ्क ११

२.१) गा.वि.स.: हनुमान नगर १२

२.२) गाविस : पडरिया १४

२.३) गाविस : चन्द्रलालपुर १६

२.४) गाविस : बस्तिपुर १८

२.५) गाविस असनपुर २०

खण्ड ३ : जनसंगठनसम्बन्धी विवरण २६

खण्ड ४ : भूमिका सवाल र अडान ४१